

Αρχιτεκτονική ενίσχυση
αγροτικών IoT συστημάτων
πραγματικού χρόνου

Δημήτριος Ντέντας

17 Απριλίου 2025

Περιεχόμενα

1	Επισκόπηση της Ερευνητικής Περιοχής	1
1.1	Ανάγκη για Ανθεκτικά IoT Συστήματα	1
1.1.1	Η Ελληνική Πραγματικότητα	2
1.2	Αδιάλειπτη Λειτουργία και Αγροδιατροφικός Τομέας . . .	2
1.3	Σύγχρονες Πρακτικές Ανθεκτικότητας	2
1.4	IoT και Γεωργία Ακριβείας	3
1.4.1	Edge Computing και Μηχανική Μάθηση	3
1.4.2	From Edge to Cloud	3
1.4.3	Αρχιτεκτονικές Επιλογές και Σχεδιαστικά Διλήμματα	4
1.5	Προτάσεις Ενίσχυσης του Συστήματος	4
2	Θεωρία	5
2.1	Ροή γεγονότων	5
2.2	Αποθήκευση δεδομένων	6
2.3	Γρήγορη προσπέλαση δεδομένων	6
2.4	Παρατηρησιμότητα	6
	Βιβλιογραφία	8

1

Επισκόπηση της Ερευνητικής Περιοχής

Στη σύγχρονη γεωργία, ένας δυσλειτουργικός αισθητήρας που περνά απαρατήρητος για ώρες μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχημένο πότισμα ή καταστροφή καλλιεργειών. Αυτό το ενιαίο σημείο αποτυχίας αναδεικνύει την ανάγκη για αυτόνομα, ανθεκτικά και παρατηρήσιμα συστήματα σε κλίμακα. Η ανάγκη αυτή εναρμονίζεται με τον οδικό χάρτη (Roadmap) προς ανθεκτικά Κυβερνοφυσικά Συστήματα (CPS) που περιγράφεται από τους Ratasich et al. [1], οι οποίοι δίνουν έμφαση στην ανίχνευση ανωμαλιών κατά τη διάρκεια λειτουργίας, στην απομόνωση σφαλμάτων και στην αυτοϊαση σε δυναμικά Internet of Things (IoT) περιβάλλοντα.

1.1 ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΘΕΚΤΙΚΑ IoT ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Οι συσκευές IoT παράγουν, σε πραγματικό χρόνο, μεγάλο όγκο δεδομένων, είτε σε μορφή χρονοσειράς, είτε ως ιστορικά δεδομένα [2]. Επομένως, η κλίμακα αυτή αποτελεί βασική αιτία εμφάνισης προβλημάτων και αστοχιών. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των κρίσιμων υποδομών ενός νευραλγικού τομέα, όπως η γεωργία, οφείλουμε ως μηχανικοί να παρέχουμε λύσεις για τον παραγωγό και κατά συνέπεια για τον πολίτη, που εξασφαλίζουν τόσο την ποιότητα, όσο και

1.2. ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

την αναμενόμενη ποσότητα των αγροτικών προϊόντων.

1.1.1 Η Ελληνική Πραγματικότητα

Σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου η οικονομία και η αυτονομία έγκεινται σε μεγάλο βαθμό στη γεωργική παραγωγή, η υστέρηση του γεωργικού τομέα ως προς την ενσωμάτωση τεχνολογικών καινοτομιών έχει συμβάλει στην αποδυνάμωσή του και στη χαμηλή του συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, όπως επισημαίνουν οι Kyrkilis et al. [3]. Η αξιοποίηση τεχνολογιών πραγματικού χρόνου θα μπορούσε να αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την αντιστροφή αυτής της τάσης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της αποδοτικότητας του πρωτογενούς τομέα.

1.2 ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Σε κρίσιμες εφαρμογές, όπως η αγροδιατροφή, η διατάραξη στη ροή δεδομένων ή στη λήψη των αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε σπατάλη τροφίμων, οικονομική απώλεια ή επισιτιστική ανασφάλεια. Σύμφωνα με τους Callo και Mansouri [4], η ανθεκτικότητα των παγκόσμιων δικτύων διανομής τροφίμων εξαρτάται από την δυνατότητα των πληροφοριακών συστημάτων να ανταπεξέρχονται σε γεωπολιτικές ή υγειονομικές κρίσεις μέσω μηχανισμών ευελιξίας και προσαρμογής. Αυτό σημαίνει πως σε ότι αφορά σε αντίστοιχα συστήματα, στα οποία βασίζεται ο πληθυσμός (και η οικονομία) μιας χώρας, η αρχιτεκτονική που χρησιμοποιείται θα πρέπει να είναι άρτια, μελετημένη, αλλά και να εξασφαλίζει την ομαλή και συνεχή λειτουργία τους.

1.3 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η σύγχρονη ερευνητική κοινότητα έχει μετατοπίσει το ενδιαφέρον της από στατικές προσεγγίσεις παρακολούθησης προς ολοκληρωμένες αρχιτεκτονικές λειτουργικής ανθεκτικότητας, οι οποίες συνδυάζουν συνεχές monitoring, αυτόματη διάγνωση βλαβών και δυναμική ανάκαμψη. Βασισμένα στις αρχές των CPS, τα σύγχρονα αυτά πρότυπα επικεντρώνονται όχι μόνο στην αποτροπή σφαλμάτων, αλλά και στην ικανότητα του συστήματος να απορροφά, να ανακάμπτει και να προσαρ-

μόζεται σε απρόβλεπτες συνθήκες λειτουργίας, με διατήρηση της κρίσιμης απόδοσης. Όπως επισημαίνουν οι Lee et al. [5], η ποσοτικοποίηση της ανθεκτικότητας απαιτεί νέες μετρικές, όπως η καμπύλη ανθεκτικότητας (resilience curve) και το πλαίσιο R4 (Redundancy, Robustness, Resourcefulness, Rapidity), τα οποία μπορούν να ενσωματωθούν ακόμα και σε πραγματικά περιβάλλοντα cloud-native, διασφαλίζοντας ιδιότητες όπως υψηλή διαθεσιμότητα, αυτοθεραπεία και επιχειρησιακή συνέχεια (business continuity).

1.4 ΙoT και Γεωργία Ακρίβειας

Βάσει της μελέτης των Sharma et al. [6], αναδεικνύεται η ολοένα αυξανόμενη σημασία της χρήσης IoT τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας ακριβείας, όπου η αξιοποίηση αισθητήρων για την παρακολούθηση παραμέτρων όπως η υγρασία, η θερμοκρασία, η αγωγιμότητα και τα επίπεδα θρεπτικών συστατικών του εδάφους (Αζώτου, Φωσφόρου, Καλίου), επιτρέπει την ακριβή λήψη αποφάσεων σε πραγματικό χρόνο.

1.4.1 Edge Computing και Μηχανική Μάθηση

Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη για ευέλικτες, αποκεντρωμένες υποδομές λήψης αποφάσεων, οι οποίες υποστηρίζονται από μηχανισμούς edge analytics και cloud ενορχήστρωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη των Akhtar et al. [7] τονίζει τη σημασία της ενσωμάτωσης του edge computing για την επεξεργασία δεδομένων από αισθητήρες σε πραγματικό χρόνο, επιτρέποντας την αξιολόγηση του εδάφους και την παρακολούθηση ρύπων με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Υποστηρίζει, επιπλέον, πως η ενσωμάτωση τεχνικών μηχανικής μάθησης στην αλυσίδα επεξεργασίας των δεδομένων, όπως η αυτόματη πρόβλεψη της καταλληλότητας του εδάφους για συγκεκριμένες καλλιέργειες, ενισχύει την αξία των IoT συστημάτων και απαιτεί αρχιτεκτονική σχεδίαση που υποστηρίζει δυναμική ανάλυση και διαλειτουργικότητα.

1.4.2 From Edge to Cloud

Παρά το γεγονός ότι η τεχνολογία δεν έχει ακόμη ενσωματωθεί πλήρως στον αγροτικό τομέα, παρατηρείται αυξανόμενη τάση υιοθέτησης καινοτόμων λύσεων, ιδιαίτερα στο επίπεδο του αγρού. Μια από τις πιο προσιτές προσεγγίσεις βασίζεται στην αξιοποίηση αισθητήρων (θερμοκρασίας, υγρασίας, φωτός, βροχόπτωσης, ταχύτητας ανέμου) οι οποίοι

σχηματίζουν ένα τοπικό δίκτυο συλλογής δεδομένων στον χώρο της καλλιέργειας. Τα δεδομένα που συλλέγονται μεταφέρονται σταδιακά προς υπολογιστικές μονάδες αυξημένης ισχύος, σχηματίζοντας μια πολυεπίπεδη, αποκεντρωμένη υποδομή που επιτρέπει τόσο την τοπική επεξεργασία όσο και την κεντρική αποθήκευση και ανάλυση [?].

1.4.3 Αρχιτεκτονικές Επιλογές και Σχεδιαστικά Διλήμματα

Τα ευρήματα αυτά ενισχύουν την άποψη ότι η αρχιτεκτονική ενός ανθεκτικού IoT συστήματος στον αγροδιατροφικό τομέα πρέπει να υποστηρίζει συνεχές monitoring, on-device προεπεξεργασία και ασφάλεια, επεκτάσιμη μετάδοση δεδομένων, προκειμένου να επιτευχθεί πλήρης αυτοματοποίηση και ευστάθεια λειτουργίας σε ετερογενή, διασυνδεδεμένα περιβάλλοντα πεδίου.

1.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Με στόχο, λοιπόν, την αρχιτεκτονική ενίσχυση του συστήματος *Nostradamus* προτείνεται, ως απόρροια των παραπάνω μελετών, η ενσωμάτωση μηχανισμών caching, observability και self-healing. Παρότι υπάρχουν επιμέρους τεχνολογίες που προσφέρουν τέτοιες δυνατότητες, η υιοθέτησή τους σε πραγματικές πολυεπίπεδες IoT πλατφόρμες συνοδεύεται από σημαντικές προκλήσεις. Στα κατανεμημένα συστήματα, η προσθήκη μιας νέας υπηρεσίας ή λειτουργικότητας συνοδεύεται συχνά από μη προβλέψιμες επιπτώσεις στην απόδοση του συστήματος, όπως αναφέρει επανειλημμένα ο Kleppmann [8]. Αν και οι μηχανισμοί όπως το caching και το observability αποσκοπούν στην βελτίωση της εμπειρίας και της διαχειρισιμότητας, μπορούν, ως παράπλευρη συνέπεια, να οδηγήσουν σε αύξηση του latency ή της κατανάλωσης πόρων. Το φαινόμενο αυτό αποδίδεται στην πολυπλοκότητα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ μικροϋπηρεσιών και την έλλειψη πλήρους ορατότητας σε χαμηλό επίπεδο.

Κατ' επέκταση, η ερευνητική συνεισφορά εστιάζει όχι μόνο στην επιλογή σχετικών τεχνολογιών, αλλά κυρίως στη συνεκτική και δυναμική ενορχήστρωσή τους, με στόχο την επίτευξη αυτονομίας και διαχειρισιμότητας σε cloud-native κατανεμημένα περιβάλλοντα υψηλής πολυπλοκότητας, για την υποστήριξη αυτού του συστήματος πραγματικού χρόνου στο χώρο του *food security*.

2

Θεωρία

2.1 ΡΟΗ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Η ανάγκη για αποδοτική ροή δεδομένων μεταξύ μικροϋπηρεσιών οδηγεί συνήθως στην υιοθέτηση τεχνολογιών όπως το *Apache Kafka*, ένα - πλέον - de facto πρότυπο για την υλοποίηση ανθεκτικών και επεκτάσιμων messaging υποδομών, χάρη στη δυνατότητά του να αποθηκεύει τα μηνύματα σε μορφή καταγραφής (log-based) [9]. Η αρχιτεκτονική του Kafka ενδείκνυται ιδιαίτερα για περιβάλλοντα που απαιτούν real ή near-real time επεξεργασία γεγονότων, καθώς παρέχει υψηλή διαθεσιμότητα, εγγυημένη διανομή μηνυμάτων και δυνατότητα οριζόντιας κλιμάκωσης. Συγκριτικές μελέτες [10] επιβεβαιώνουν ότι το Kafka παρουσιάζει σημαντικό πλεονέκτημα σε όρους throughput και fault tolerance σε σχέση με άλλες προσεγγίσεις, γεγονός που το καθιστά κατάλληλο για απαιτητικές IoT εφαρμογές με αυξημένο όγκο και ταχύτητα δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, το Kafka συνιστά θεμελιώδες δομικό στοιχείο για αρχιτεκτονικές που στοχεύουν στην επεξεργασία δεδομένων πραγματικού και ημι-πραγματικού χρόνου, όπως το σύστημα *Nostradamus*.

2.2 ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η αποθήκευση μεγάλου όγκου δεδομένων σε κατανεμημένα συστήματα βασίζεται - κυρίως - σε βάσεις δεδομένων τύπου *wide-column*, με το *Apache Cassandra* να αποτελεί ένα από τα πιο διαδεδομένα και ώριμα συστήματα σε αυτόν τον χώρο. Το *Cassandra* ακολουθεί το μοντέλο *eventual consistency*, υποστηρίζει κατανεμημένη αποθήκευση με *replication* και *partitioning*, και έχει σχεδιαστεί για *write-heavy* εφαρμογές [11]. Σε περιβάλλοντα IoT, όπου οι συσκευές παράγουν συνεχώς δεδομένα τηλεμετρίας (π.χ. θερμοκρασία, τάση, ρεύμα) με υψηλή συχνότητα, η *Cassandra* μπορεί να λειτουργήσει ως backend αποθήκευσης για ροές δεδομένων σχεδόν σε πραγματικό χρόνο, διασφαλίζοντας υψηλή διαθεσιμότητα και συνεχή εγγραφή με χαμηλό latency. Η προσέγγιση αυτή έχει εφαρμοστεί επιτυχώς σε σενάρια όπως η παρακολούθηση φωτοβολταϊκών μονάδων μέσω Raspberry Pi [12], όπου το σύστημα συλλέγει και αποθηκεύει μετρήσεις αισθητήρων κάθε 15 λεπτά για περαιτέρω ανάλυση και βελτιστοποίηση απόδοσης. Αντίστοιχες αρχιτεκτονικές υποδεικνύουν τη σημασία της επιλογής αποθηκευτικού συστήματος που να ανταποκρίνεται τόσο σε επιχειρησιακές ανάγκες χαμηλής καθυστέρησης όσο και σε απαιτήσεις αξιοπιστίας και επεκτασιμότητας.

2.3 ΓΡΗΓΟΡΗ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Σε ότι αφορά την ανάγνωση των αποθηκευμένων δεδομένων αυτού του όγκου, αλλά και δεδομένης της συνεχόμενης άφιξης τους, τα προσωρινά δεδομένα σε μνήμη (*in-memory caching*) αποτελούν κρίσιμο μηχανισμό βελτιστοποίησης της απόδοσης. Δύο από τις πιο διαδεδομένες τεχνολογίες στον τομέα αυτό είναι τα συστήματα *Memcached* [13] και *Redis* [14], τα οποία υλοποιούν μηχανισμούς προσωρινής αποθήκευσης ζευγών κλειδιού-τιμής, με στόχο τη μείωση του χρόνου και του κόστους προσπέλασης σε βάσεις δεδομένων. Η βασική διαφορά τους έγκειται κυρίως στην αρχιτεκτονική του ολικού συστήματος, καθώς και στον τρόπο διαχείρισης της ταυτόχρονης εκτέλεσης - με χρήση *multithreading* (*Memcached*) ή *event loop* (*Redis*).

2.4 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η ανάγκη για παρατηρησιμότητα, αποδοτική διαχείριση προσωρινών δεδομένων και σταθερή ροή μηνυμάτων σε περιβάλλοντα με κατανεμη-

μένη υπολογιστική λογική, καθιστά την πλατφόρμα *Kubernetes* - συχνά - απαραίτητο δομικό στοιχείο. Η χρήση της επιτρέπει την υλοποίηση μηχανισμών αυτόματης αποκατάστασης, *autoscaling*, και επιτήρησης σε επίπεδο υπηρεσίας. Σε συνδυασμό με συστήματα όπως το *Prometheus* (και τα συνεργατικά του υποσυστήματα *Grafana* και *AlertManager*) [15] - κοινώς τη *lingua franca* του *observability* - συμβάλλει στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση μεγάλων υποδομών, πληρώνοντας τα κριτήρια μιας παραγωγικής (*production-grade*) αρχιτεκτονικής. Οι σύγχρονες *cloud-native* τεχνολογίες, υιοθετώντας τέτοια πρότυπα, συμβάλλουν στην πρόληψη ανεπιθύμητων καταστάσεων και στη διατήρηση της λειτουργικής σταθερότητας ακόμα και υπό συνθήκες υψηλής πολυπλοκότητας.

Βιβλιογραφία

- [1] Denise Ratasich, Faiq Khalid, Florian Geissler, Radu Grosu, Muhammad Shafique, and Ezio Bartocci. A roadmap toward the resilient internet of things for cyber-physical systems. *IEEE Access*, 2019.
- [2] Godson Michael D’silva, Azharuddin Khan, Gaurav, and Siddhesh Bari. Real-time processing of iot events with historic data using apache kafka and apache spark with dashing framework. In *2017 2nd IEEE International Conference on Recent Trends in Electronics, Information & Communication Technology (RTEICT)*, 2017.
- [3] Constantinos Styliaras, Dimitrios Kyrkilis, and Symeon Semasis. *The Role of Agriculture in Economic Growth in Greece*. 2013.
- [4] Anthony Callo and Mo Mansouri. Food security in global food distribution networks: A systems thinking approach. In *2024 IEEE International Systems Conference (SysCon)*, 2024.
- [5] Hwiwon Lee, Sosun Kim, and Huy Kang Kim. Sok: Demystifying cyber resilience quantification in cyber-physical systems. In *2022 IEEE International Conference on Cyber Security and Resilience (CSR)*, 2022.
- [6] Dr. Rashmi Sharma, Vishal Mishra, and Suryansh Srivastava. Enhancing crop yields through iot-enabled precision agriculture. In *2023 International Conference on Disruptive Technologies (ICDT)*, 2023.
- [7] Mohammad Nishat Akhtar, Abdurrahman Javid Shaikh, Ambareen Khan, Habib Awais, Elmi Abu Bakar, and Abdul Rahim Othman. Smart sensing with edge computing in precision agriculture for soil assessment and heavy metal monitoring: A review. *Agriculture*, ”2021”.
- [8] Martin Kleppmann. *Designing Data-Intensive Applications*. O’Reilly Media, 2017.

- [9] Rishika Shree, Tanupriya Choudhury, Subhash Chand Gupta, and Praveen Kumar. Kafka: The modern platform for data management and analysis in big data domain. In *2017 2nd International Conference on Telecommunication and Networks (TEL-NET)*, 2017.
- [10] Chung Lai Deryck Ho, Chung-Horng Lung, and Zhengding Mao. Comparative analysis of real-time data processing architectures: Kafka versus mqtt broker in iot. In *2024 IEEE 4th International Conference on Electronic Communications, Internet of Things and Big Data (ICEIB)*, 2024.
- [11] Avinash Lakshman and Prashant Malik. Cassandra: a decentralized structured storage system. *SIGOPS Oper. Syst. Rev.*, 2010.
- [12] Arbër Sh. Perçuku, Daniela V. Minkovska, Lyudmila Y. Stoyanova, and Arta E. Abdullahu. Iot using raspberry pi and apache cassandra on pv solar system. In *2020 XXIX International Scientific Conference Electronics (ET)*, 2020.
- [13] Rajesh Nishtala, Hans Fugal, Steven Grimm, Marc Kwiatkowski, Herman Lee, Harry C. Li, Ryan McElroy, Mike Paleczny, Daniel Peek, Paul Saab, David Stafford, Tony Tung, and Venkateshwaran Venkataramani. Scaling memcache at facebook. In *Proceedings of the 10th USENIX Conference on Networked Systems Design and Implementation*. USENIX Association, 2013.
- [14] Josiah Carlson. *Redis in Action*. Manning Publications, 2013.
- [15] Sneha M. Pragathi B.C., Hrithik Maddirala. Implementing an effective infrastructure monitoring solution with prometheus and grafana. *International Journal of Computer Applications*, 2024.